

FUNNET OG TEKSTILENE

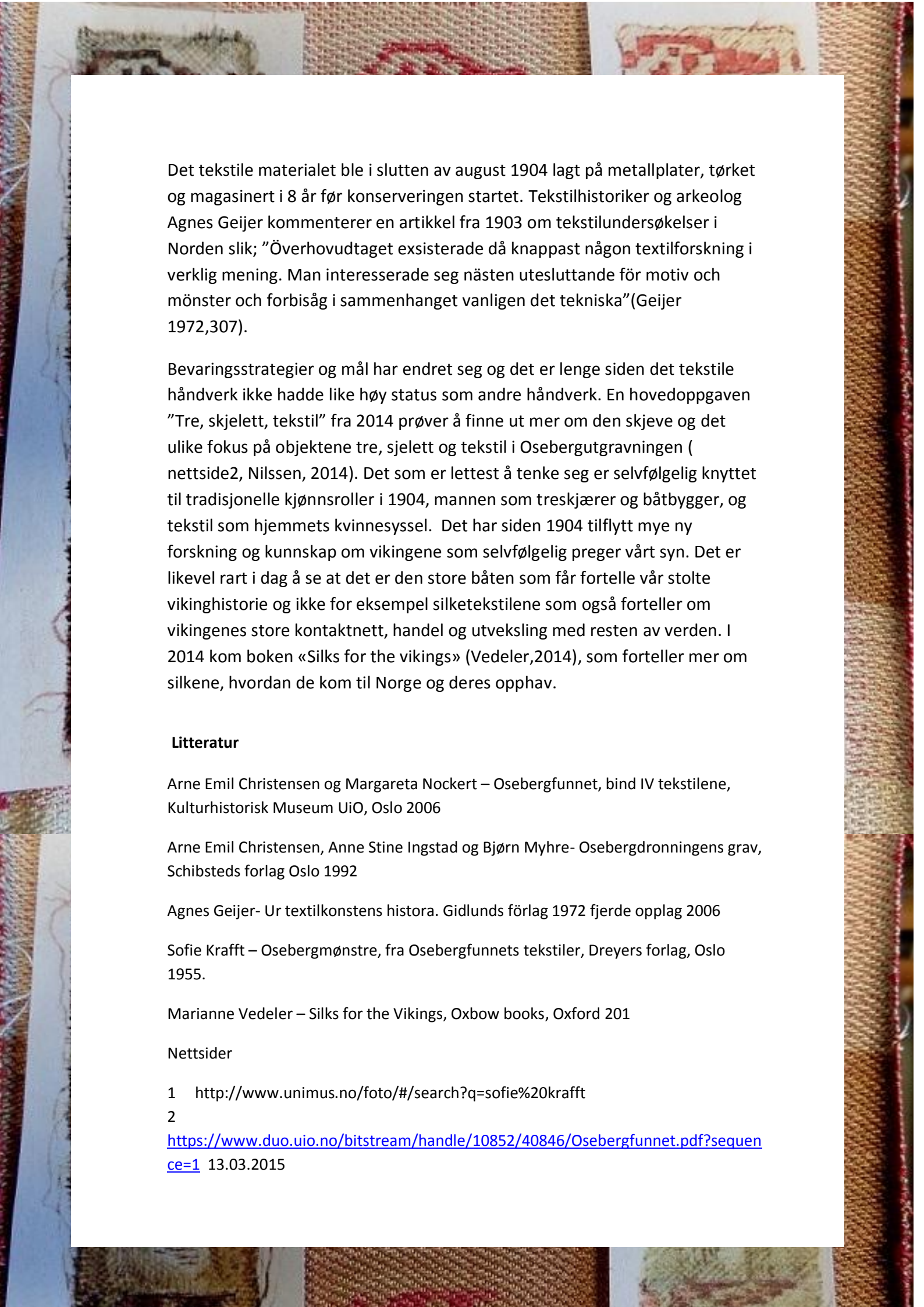
Åse Eriksen

Professor Gabriel Gustafson fra Oldsakssamlingene ved Universitetet i Oslo hadde ansvaret for utgravingene av Osebergfunnet som ble gjennomført sommeren 1904. Funnet var en kvinnegrav anlagt i år 834 i Slagendalen utenfor Tønsberg i Vestfold fylke. To kvinner ble gravlagt i det vakreste skip som er funnet fra vikingtiden. Skipet var godt utrustet for de to kvinnenes videre ferd. Det var vogner, sleder, dyr var slaktet og midt i skipet lå gravkammeret med senger, husgeråd, tekstilredskap og en stor mengde forskjellige tekstiler.

Tekstilmaterialet fra Oseberg består av 277 katalognummer og omfatter billedvever, brikkevevde bånd av ull, silketøy, silkebroderier, toskaftete og fireskaftet ulltøyer samt dun og fjær(Christensen, 2006, 10). Anne Stine Ingstad oppsummerte i 1992 at graven inneholdt den største og mest varierte samling av tekstiler som noen gang er funnet i en enkelt grav, og den er uten sidestykke i Nordens historie (Ingstad 92, 176).

Det er konserverte 110 fragmenter av mønstrede silkestoff. Alle med bredde på mellom 0,5 – 2 cm og ulike lengder, tilsammen utgjør de vel 8 m bånd (Nockert, 2006,277). Alle silkestoffene er vevd i mønsterteknikken samitum med den internasjonale betegnelsen weft faced compound twill. Silkene blir delt inn i tre hovedgrupper etter kvaliteter i renning, innslag og mønster. De er produsert på minst tre forskjellige steder i Persia(Nockert, 2006,282). Alle fragmentene er nå montert på plater etter system og nummer, de 110 fragmentene tilhører 15 forskjellige stoff. De er alle i brune nyanser og veldig sårbare, og det er lite som minner om de vakre akvarellene Sofie Krafft laget da hun var med og konservere dem(nettside 1).

Sofie Krafft som var Oldsakssamlingens tegner forteller om Gustafsons visjoner; "Professoren talte ofte om at hans store mål var å samle *alt* som var i funnet på et sted. - Alle skjelettene av hestene, hundene og oksen, vognen og sledene. - Skjelettene av dronningen og hennes trellkvinne. Teltene montert med innbo fra stue og kjøkken, veverom og soverom, alle skattekistene, bryggepanner, spann, saltbaljer, vever osv, alt skal få sin plass." "Mitt ønske er at Osebergfunnet skal virke i hele sin velde"(Krafft 1955,11).

Det tekstile materialet ble i slutten av august 1904 lagt på metallplater, tørket og magasinert i 8 år før konserveringen startet. Tekstilhistoriker og arkeolog Agnes Geijer kommenterer en artikkel fra 1903 om tekstilundersøkelser i Norden slik; "Överhovudtaget existerade då knappast någon textilforskning i verklig mening. Man intresserade seg nästen utesluttande för motiv och mönster och forbisåg i sammenhanget vanligen det tekniska" (Geijer 1972,307).

Bevaringsstrategier og mål har endret seg og det er lenge siden det tekstile håndverk ikke hadde like høy status som andre håndverk. En hovedoppgaven "Tre, skjelett, tekstil" fra 2014 prøver å finne ut mer om den skjeve og det ulike fokus på objektene tre, sjelett og tekstil i Osebergutgravningen (nettside2, Nilssen, 2014). Det som er lettest å tenke seg er selvfølgelig knyttet til tradisjonelle kjønnsroller i 1904, mannen som treskjærer og båtbygger, og tekstil som hjemmets kvinnesyssel. Det har siden 1904 tilflytt mye ny forskning og kunnskap om vikingene som selvfølgelig preger vårt syn. Det er likevel rart i dag å se at det er den store båten som får fortelle vår stolte vikinghistorie og ikke for eksempel silketekstilene som også forteller om vikingenes store kontaktnett, handel og utveksling med resten av verden. I 2014 kom boken «Silks for the vikings» (Vedeler,2014), som forteller mer om silkene, hvordan de kom til Norge og deres opphav.

Litteratur

Arne Emil Christensen og Margareta Nockert – Osebergfunnet, bind IV tekstilene, Kulturhistorisk Museum UiO, Oslo 2006

Arne Emil Christensen, Anne Stine Ingstad og Bjørn Myhre- Osebergdronningens grav, Schibsteds forlag Oslo 1992

Agnes Geijer- Ur tekstilkonstens historia. Gidlunds förlag 1972 fjerde opplag 2006

Sofie Krafft – Osebergmønstre, fra Osebergfunnets tekstiler, Dreyers forlag, Oslo 1955.

Marianne Vedeler – Silks for the Vikings, Oxbow books, Oxford 201

Nettsider

1 <http://www.unimus.no/foto/#/search?q=sofie%20krafft>

2

<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/40846/Osebergfunnet.pdf?sequence=1> 13.03.2015